

Брюксел, 14.3.2018г.
COM(2018) 91 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И
СЪВЕТА**

Втори годишен доклад относно Механизма за бежанците в Турция

Съдържание

1. Въведение.....	3
1.1 Турция и бежанската криза.....	3
1.2 Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма	4
2. Функционирането на Механизма	5
3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането.....	6
4. Прилагане на Механизма.....	7
4.1 Хуманитарна помощ.....	8
4.2 Нехуманитарна помощ.....	9
5. Мониторинг, оценка и одит.....	12
5.1 Мониторинг и оценка.....	12
5.2 Одит	13
6. Комуникация и публичност	13
7. Заключение и следващи действия	14

1. Въведение

В съответствие с член 8, параграф 1 от Решението на Комисията от 24 ноември 2015 г.¹ относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация („Решението“) Комисията редовно информира Европейския парламент и Съвета относно прилагането на Механизма за бежанците в Турция (наричан по-нататък „Механизма“). В член 8, параграф 2 от Решението се посочва, че Комисията докладва ежегодно на Европейския парламент и на Съвета относно прилагането на Механизма. Първият годишен доклад относно Механизма бе публикуван през март 2017 г. В него се описва функционирането на Механизма, първите действия, предприети с цел прилагането и мониторинга му, системата за оценка, както и комуникационните дейности.

1.1 Турция и бежанската криза

Географското положение на Турция я превръща във важна държава за прием и транзит по отношение на бежанците и мигрантите. В резултат на безпрецедентния приток, предизвикан основно от конфликтите в Сирия и Ирак, държавата приютава над 3,8 милиона бежанци и мигранти, което е най-големият брой в света. Това включва 3,5 милиона регистрирани сирийски бежанци², от които по-малко от 7 % живеят в 21 лагера, построени от турското правителство, и над 300 000 регистрирани бежанци и търсещи убежище лица, най-вече от Ирак, Афганистан, Иран и Сомалия³. Разбивка на броя на бежанците и търсещите убежище лица по провинции е посочена на картата на стр. 3⁴. Притокът имаше съществено отражение върху приемните общности. Турция продължава да полага похвални усилия по отношение на приемането, подпомагането и приютаването на голям брой бежанци и мигранти.

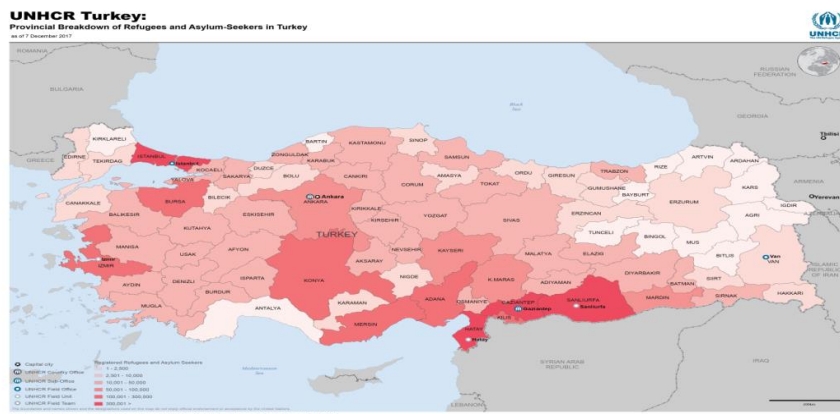
---

¹ Решение С(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г. относно координацията на действията на Съюза и на държавите членки посредством механизъм за координация — Механизма за Турция в полза на бежанците, изменено с Решение С(2016)855 на Комисията от 10 февруари 2016 г.

² Към 8 февруари 2018 г. броят на регистрираните сирийци по линия на системата за временна закрила е бил 3 506 532 души, по данни на турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik

³ Специфичността на турската система за убежище е свързана с факта, че страната е подписала Протокола от Ню Йорк от 1967 г. към Женевската конвенция от 1951 г. с резерви. Съгласно това по-голямата част от бежанците в Турция не могат да кандидатстват за пълноправен статут на бежанец, а само за т. нар. „условен статут на бежанец“, с който, ако бъде предоставен, се ограничава престоят в страната до момента, в който лицето, признато за бежанец, бъде „презаселено в трета държава“.

⁴ Източник: Върховният комисар на ООН за бежанците и Генерална дирекция „Управление на миграцията“, автор: Върховният комисар на ООН за бежанците, данни към 7 декември 2017 г. Използваните означения и представянето на информация на тази карта не изразяват становище от страна на Европейския съюз относно правния статус на която и да било държава, територия, град или област или на техните органи или относно очертаванията на техните граници.

1.2 Отговор на ЕС на кризата и създаване на Механизма

През 2015 г. Европейският съюз и неговите държави членки решиха да засилят своя политически и финансов ангажимент, за да подкрепят усилията на Турция за приютяването на бежанците. Цялостното сътрудничество, основано на споделена отговорност, взаимни ангажименти и тяхното изпълнение между Европейския съюз и Турция беше договорено в рамките на Изявленията на ЕС и Турция от 29 ноември 2015 г. и 18 март 2016 г.⁵ На срещата на правителствените и държавните ръководители с Турция на 29 ноември 2015 г. беше задействан съвместният план за действие ЕС—Турция⁶ за подпомагане на Турция с цел справяне с последиците от конфликта в Сирия.

В отговор на призива от страна на държавите — членки на ЕС, за значително допълнително финансиране с цел подпомагане на бежанците в Турция, Комисията реши на 24 ноември 2015 г. да създаде Механизъм за Турция в полза на бежанците⁷. Механизмът представлява средство за координиране на мобилизирането на ресурси, предоставени от бюджета на ЕС и чрез допълнителни вноски от държавите членки, включени в бюджета на ЕС, като външните целеви приходи възлизат на общо 3 милиарда евро за периода 2016—2017 г.⁸

С този принос се допълва и увеличава съществено текущото финансиране по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия⁹ (Доверителния фонд на ЕС), Инструмента, допринасящ за стабилността и мира, Европейския инструмент за демокрация и човешки права и националните програми на Инструмента за предприсъединителна помощ, което позволи поставянето на преден план на работата, свързана с бежанците, с ключови партньори.

Изпълнението на набелязаните в Изявлението на ЕС и Турция от 18 март 2016 г. (понататък „Изявлението“) действия изигра важна роля през 2017 г., за да се гарантира, че ЕС и Турция посрещат заедно свързаното с миграцията предизвикателство. Изявлението продължава да постига конкретни резултати за намаляването на

⁵ [http://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/international-summit/2015/11/29/;](http://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/international-summit/2015/11/29/)

<http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18/eu-turkey-statement/>

⁶ [http://europa.eu/rapid/press-release MEMO-15-5860 fr.htm](http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_fr.htm)

⁷ Решение С(2016) 60/3 на Комисията от 10 февруари 2016 г. относно Механизма за бежанците в Турция за изменение на Решение С(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г.

⁸ От 2011 г. насам ЕС и държавите членки мобилизираха заедно почти 10,4 милиарда евро в отговор на сирийската криза, от които 4,8 милиарда евро от бюджета на ЕС.

⁹ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad_en

незаконните и опасни преминавания и за предотвратяването на загубата на човешки живот в Егейско море. През 2017 г. общият брой на мигрантите, пристигнали по източния Средиземноморски маршрут в ЕС, бе 41 720 в сравнение със 182 227 през 2016 г. Броят на загиналите в морето намалва значително, с 62 загинали през 2017 г. в сравнение с 434 през 2016 г.

Презаселването от Турция към ЕС се осъществява с ускорени темпове: между 4 април 2016 г. и 14 февруари 2018 г. 12 170 сирийски бежанци са били презаселени от Турция в Европа¹⁰. През декември 2017 г. държавите членки одобриха стандартните оперативни процедури за доброволната схема с Турция за хуманитарно приемане и тя следва да бъде активирана. Понастоящем са налице всички елементи и условия за активирането ѝ съгласно посоченото в Изявлението ЕС—Турция. Така ще се гарантира продължаването на презаселванията и ще се осигури безопасна и законна алтернатива на незаконната миграция в ЕС.

Пълното и постоянно прилагане на набелязаните в Изявлението действия изисква непрекъснати усилия и политическа воля от всички страни.

2. Функционирането на Механизма

Механизмът има координираща функция и дава възможност за бързо, ефективно и ефикасно мобилизиране на помощта от ЕС за бежанците в Турция. С Механизма се гарантира оптимално мобилизиране на съществуващите инструменти на ЕС за финансиране под формата на хуманитарна или нехуманитарна помощ, за да се гарантира, че нуждите на бежанците и приемните общности се удовлетворяват по всеобхватен и координиран начин¹¹.

Ръководният комитет на Механизма осигурява стратегически насоки за общите приоритети, вида на действията, които да бъдат подкрепени, сумите, които да бъдат разпределени, и инструментите за финансиране, които да бъдат мобилизирани, както и, когато е уместно, насоки за условията, свързани с изпълнението от страна на Турция на ангажиментите ѝ по съвместния план за действие ЕС—Турция¹². През втората година от прилагането на Механизма се състояха четири заседания на Ръководния комитет — на 12 януари, 31 март, 28 юни и 8 ноември 2017 г. На 9 март 2018 г. Комисията свика заседанието на деветия управителен комитет, а следващото му заседание е планирано за пролетта на 2018 г.

Основните принципи, които ръководят прилагането на Механизма, са бързина, ефективност и ефикасност, като същевременно се гарантира добро финансово управление. Значение има и устойчивостта на интервенциите на Механизма, както и споделяната отговорност с турските органи. Идентифицирането на приоритетни области за помощта по линия на Механизма се основава на цялостната и независимата оценка на нуждите¹³, като се обръща особено внимание на уязвимите групи.

Чрез Механизма се координира финансирането от следните инструменти за външно финансиране: Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно

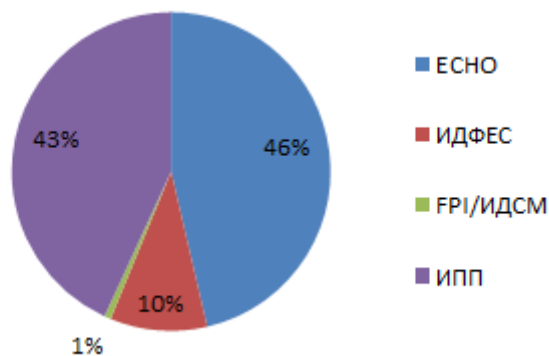
¹⁰ Източник: Службата за подкрепа на структурните реформи.

¹¹ Решение С(2015) 9500 на Комисията от 24 ноември 2015 г., член 2 — „Цели на Механизма“.

¹² Вж. член 5, параграф 1 от Решение С(2015) 9500 на Комисията, изменено с Решение С(2016)855 на Комисията.

¹³ http://avrupa.info.tr/fileadmin/Content/2016_April/160804_NA_report_FINAL_VERSION.pdf

хуманитарната помощ¹⁴, Европейския инструмент за съседство¹⁵, Инструмента за сътрудничество за развитие¹⁶, Инструмента за предприсъединителна помощ¹⁷ и Инструмента, допринасящ за стабилността и мира¹⁸. Мерките, които следва да се финансират от бюджета на Съюза, се изпълняват в съответствие с финансовите правила и разпоредби — това включва както пряко, така и непряко управление и изпълнение, и включва също Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия. Разбивката на проектите в рамките на Механизма по инструменти на ЕС¹⁹ е следната:

Изпълнението на помощта зависи от стриктното спазване от страна на Турция на ангажиментите, отразени в съвместния план за действие ЕС—Турция, както и в Изявленията на ЕС и Турция от 29 ноември 2015 г. и 18 март 2016 г.

3. Финансов капацитет, продължителност и естество на финансирането

Общият бюджет, координиран чрез Механизма в периода 2016—2017 г., е 3 милиарда евро. Тази сума се състои от 1 милиард евро от бюджета на ЕС и финансиране от държавите членки в размер на 2 милиарда евро²⁰. Вноските на държавите членки се правят пряко в общия бюджет на ЕС под формата на външни целеви приходи в съответствие с член 21, параграф 2, буква б) от Финансовия регламент и се включват в бюджетните редове на Инструмента за предприсъединителна помощ и за хуманитарна помощ. От сумата 1 милиард евро от бюджета на ЕС през 2016 г. са мобилизирани 250 милиона евро, а през 2017 г. — 750 милиона евро.

През 2016 г. държавите членки са платили 677 милиона евро на Механизма, а през 2017 г. 847 милиона евро, от които 1 332 милиона евро, или 87 %, са били изплатени в

¹⁴ ОВ L 163, 2.7.1996 г., стр. 1.

¹⁵ Регламент (ЕС) № 232/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Европейски инструмент за съседство, ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 27.

¹⁶ Регламент (ЕС) № 233/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на финансов инструмент за сътрудничество за развитие за периода 2014—2020 г., ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 44.

¹⁷ Регламент (ЕС) № 231/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Инструмент за предприсъединителна помощ (ИПП II), ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 11.

¹⁸ Регламент (ЕС) № 230/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 11 март 2014 г. за създаване на Инструмент, допринасящ за стабилността и мира, ОВ L 77, 15.3.2014 г., стр. 1.

¹⁹ Вноските по линия на Европейския инструмент за съседство и Инструмента за сътрудничество за развитие бяха съответно прехвърлени и изпълнени в рамките на Инструмента за предприсъединителна помощ и Доверителния фонд на ЕС.

²⁰ Общото разпределение на приноса на държавите членки е налично на адрес <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/02/03-refugee-facility-for-turkey/>.

края на 2017 г.²¹. За 2018 и 2019 г. разпределението на плащанията на държавите членки ще бъде съответно 396 милиона и 80 милиона евро.

В края на 2016 г. и след обсъждания в рамките на четвъртия Ръководен комитет и на Комитета на постоянните представители на правителствата на държавите — членки на Европейския съюз, крайният срок за окончателните плащания по Механизма беше удължен от края на 2019 г. до края на 2021 г. поради технически причини, за да се даде възможност за подписването на някои договори с по-дълъг срок, предвидени в специалната мярка, приета през юли 2016 г. Това удължаване няма да окаже отрицателно въздействие върху изпълнението на съответните дейности, нито ще има въздействие върху графика на плащанията от страна на държавите членки или тези на Комисията в Механизма.

Налице е задоволително съответствие между темпа на плащанията на вноските на държавите членки в Механизма и дела на плащанията, финансирани чрез тези вноски по линия на Механизма.

4. Прилагане на Механизма

Механизмът се прилага под формата на хуманитарна и нехуманитарна помощ, като около 1,4 милиарда евро и 1,6 милиарда евро са разпределени за съответните направления:

С хуманитарната помощ се подпомагат най-уязвимите бежанци и други нуждаещи се лица чрез предоставянето на предвидима и зачитаща достойнството подкрепа, насочена към удовлетворяване на основните нужди и към закрилата. Чрез него се отстраняват също така пропуските при предоставянето на услуги благодарение на специализирани агенции и партньори в областта на здравеопазването и образованието при извънредни ситуации.

С нехуманитарната помощ се подкрепят поминъкът в дългосрочен план и социално-икономическите, свързаните със здравеопазването и образователните перспективи за бежанците. Тя се съсредоточава и върху уязвимите групи, например чрез осигуряване на закрила за жените и момичетата срещу сексуално и основано на пола насилие и подобряване на достъпа до грижи за сексуалното и репродуктивното здраве.

Особено внимание е отделено на бежанците и на търсещите убежище лица, които не са сирийци. Интервенциите по линия на Механизма винаги имат за цел включването на местните общности, които приемат бежанци.

²¹ Като външни целеви приходи вноските, които не са използвани през дадена година, автоматично се прехвърлят за следващата година, доколкото действието, за което са предназначени, продължава да се осъществява.

От оперативна гледна точка към края на 2017 г. по целия пакет на Механизма от 3 милиарда евро са поети ангажименти и са сключени договори²² посредством 72 проекта²³. Плащанията достигнаха над 1,85 милиарда евро²⁴, или 62 % от целия пакет, като saldoto ще бъде платено в хода на изпълнението на проектите по Механизма, и не по-късно от края на 2021 г. Подробна информация се съдържа в онлайн таблицата с проекти²⁵.

Предоставянето на помощ се извършва в цялата страна, но по-голямата част от прилагането на Механизма се осъществява извън лагерите, основно в десетте най-засегнати провинции: Истанбул, Шанлъурфа, Хатай, Газиантеп, Мерсин, Адана, Бурса, Килис, Измир и Кахраманмараш²⁶.

4.1 Хуманитарна помощ

Хуманитарната помощ на ЕС се направлява от Европейския консенсус относно хуманитарната помощ от 2007 г.²⁷, в който се предвижда, че ЕС като организация, предоставяща хуманитарна помощ, се придържа към хуманитарните принципи на хуманност, неутралност, безпристрастност и независимост, посочени в Договора от Лисабон (член 214 от Договора за функционирането на ЕС) и Регламента за хуманитарната помощ (№ 1257/96)²⁸²⁹.

По линия на хуманитарното направление на Механизма бяха разпределени 1,389 милиарда евро, бяха сключени договори за всички 45 хуманитарни проекта с 19 партньори, насочени към удовлетворяване на основните нужди на мигрантите, закрилата, образованието и здравеопазването. Досега са изплатени 1,11 милиарда евро в полза на 1 561 940 бежанци³⁰. Планът за изпълнение на хуманитарни дейности (ПИХД) бе публикуван през май 2017 г.³¹. По-долу са посочени някои от основните постижения на Механизма в областта на хуманитарната помощ през 2017 г.³².

Мрежа за социална закрила при извънредни обстоятелства

ЕС продължи да удовлетворява нуждите на бежанците в положение на тежка социално-икономическа уязвимост чрез Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства. Мрежата представлява хуманитарна програма за социално подпомагане

---

²² В съответствие с Финансовия регламент за административните разходи и техническата подкрепа, както и за мониторинга, оценката и одита, могат да бъдат сключени договори след 2017 г.

²³ Един от проектите все още трябва да бъде приподписан.

²⁴ Включително суми, платени от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, но все още неизплатени от бюджета на ЕС.

²⁵ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en

²⁶ Разпределението на сирийските бежанци по провинции се намира тук: http://www.goc.gov.tr/icerik6/temporary-protection_915_1024_4748_icerik.

²⁷ Съвместна декларация на Съвета и представителите на правителствата на държавите членки, заседаващи

²⁸ Регламент (ЕО) № 1257/96 на Съвета от 20 юни 1996 г. относно хуманитарната помощ.

²⁹ Хуманитарната помощ на Европейската комисия се основава на годишните планове за изпълнение на хуманитарни дейности, специфични за всяка държава. Рамката за сътрудничество между Комисията и нейните партньори в областта на хуманитарната помощ е установена чрез финансовите и административни рамкови споразумения на Комисията с международни организации и рамковите споразумения за партньорство с неправителствени организации.

³⁰ Включително бежанците, които се ползваха от Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства, както и от предишни програми.

³¹ На разположение на адрес: https://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/hip_turkey_2017_ver_2.pdf.

³² Възможно е бежанците да се ползвали от повече от една услуга, като общите данни не отчитат припокриването.

чрез единична дебитна карта, която осигурява всеки месец определена сума пари в брой за различни цели. Към февруари 2018 г. близо 1,2 милиона бежанци са се възползвали от месечните парични преводи по линия на програмата. Освен това с подкрепа от Механизма турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“ направи проверка на данните за над един милион сирийски граждани, ползващи се от временна закрила в Турция. Тази проверка помага на Турция, ЕС и неговите партньори да предоставят по-целенасочено подпомагане на нуждаещите се от закрила.

Образование при извънредни обстоятелства

ЕС продължи да работи за улесняването на достъпа на бежанците до системите за формално образование, като намалява пречките и осигурява средства за изложените на риск деца, така че да могат да посещават училище. Програмата за обвързано с условия предоставяне на парични обезщетения за образование бе стартирана през 2017 г. и е най-голямата досега програма за образование при извънредни обстоятелства, финансирана от ЕС. Към февруари 2018 г. семействата на над 266 000 деца, посещаващи училище, са получили финансова подкрепа чрез програмата за обвързано с условия предоставяне на парични обезщетения за образование. Освен това средно 6 683 деца се възползват месечно от училищен транспорт, а 3 487 деца бежанци се възползват от дейности за неформално образование. Тези дейности включват предоставянето на неформални образователни курсове на турски и/или арабски език, инициативи за учене у дома и занимални за подготовка на домашните работи. Тези програми ще улеснят влизането на децата в системата на формалното образование в отговарящия на възрастта им клас.

Здравеопазване

ЕС се съсредоточи върху запълването на потенциалните пропуски в първичните здравни грижи, както и върху предоставянето на услуги, конкретно необходими на бежанците и други лица в бъдещо загриженост положение. Бяха осъществени общо 311 447 здравни консултации сред бежанците в населените области с най-много бежанци. Освен това 17 913 бременни жени се възползваха от пред- и следродилни грижи, 4 912 бежанци се ползваха от грижи за психичното здраве и психосоциална подкрепа и 5 228 бежанци се възползваха от следоперативни и рехабилитационни грижи в периода януари—декември 2017 г.

4.2 Нехуманитарна помощ

По направлението на Механизма за нехуманитарна помощ са заделени 1,611 милиарда евро, като за всички 27 проекта има договори³³ и са изплатени 747 милиона евро³⁴.

При програмирането и договарянето имаше множество предизвикателства, свързани с общинската инфраструктура, по-специално що се отнася до включването на елементи за кредитиране. Поради недостатъчната зрялост на проектите предоставянето на подкрепа по линия на Механизма за общинската инфраструктура не беше възможно. Ето защо специалната мярка³⁵, приета през юли 2016 г.³⁶, беше променена на два пъти

³³ Един от проектите все още трябва да бъде приподписан.

³⁴ Тази цифра включва и плащанията по проекти, изпълнявани от Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия, но които все още не са отразени в бюджета на ЕС.

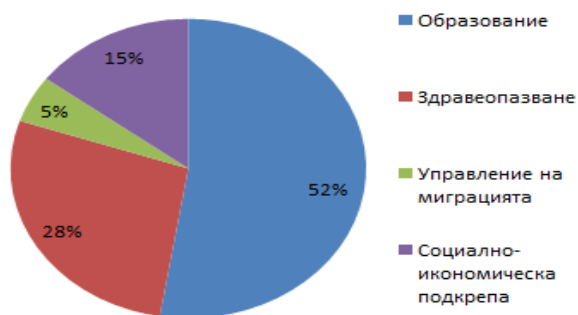
³⁵ Съгласно член 2, параграф 1 от Общия регламент за изпълнение, приложен към Инструмента за предприєдинителна помощ, Комисията има право да одобрява специални мерки в надлежно обосновани

през 2017 г. Одобрените от Комитета на Инструмента за предприсъединителна помощ промени следваха същите принципи като оригиналната специална мярка.

Освен това поради по-малкия от очаквания брой върнати лица специалната мярка относно връщанията, приета през април 2016 г.³⁷, също бе изменена с цел да се подобри капацитетът на турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“ за управление, приемане и настаняване на мигрантите и върнатите лица, особено от гледна точка на човешките ресурси и инфраструктурата. Обхватът на специалната мярка беше разширен, за да се включат всички мигранти, които се завръщат от ЕС.

В допълнение към средствата, управлявани пряко чрез Инструмента за предприсъединителна помощ³⁸, с нехуманитарното направление на Механизма се подпомагат редица мерки „отдолу нагоре“ чрез 15 проекта на обща стойност 293 милиона евро по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия.

Отпуснатите суми, с изключение на хуманитарната помощ, са разпределени по следните приоритетни области:

Тъй като повечето договори бяха подписани към края на 2017 г., изпълнението на голяма част от проектите ще започне едва през 2018 г. Въпреки това някои проекти вече оказват значително въздействие на място.

Образование

За да не се погуби бъдещето на цяло поколение млади хора, ЕС предоставя подкрепа за всички етапи на образователната система — от ранна детска възраст до висшето образование.

Основният стълб на помощта за образование по линия на Механизма е проектът за насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система³⁹,

---

случаи. Специалните мерки се приемат с одобрително становище на Комитета на Инструмента за предприсъединителна помощ и се съобщават на Европейския парламент и държавите членки.

³⁶ Решение за изпълнение С(2016) 4999 на Комисията от 28.7.2016 г. за приемане на специална мярка за образование, здравеопазване, общинска инфраструктура и социално-икономическа подкрепа за бежанците в Турция, която следва да бъде финансирана от общия бюджет на Европейския съюз за 2016 г. и 2017 г.

³⁷ Решение за изпълнение С(2016) 2435 на Комисията от 19.4.2016 г. за приемане на специална мярка за мигранти, които са върнати в Турция, която следва да бъде финансирана от общия бюджет на Европейския съюз.

³⁸ Средствата от Инструмента за предприсъединителна помощ в рамките на Механизма се управляват в съответствие с правилата за външни действия, съдържащи се в част втора, дял IV от Финансовия регламент и правилата за неговото прилагане. За повече подробности вж. Първия годишен доклад за Механизма.

³⁹ PICTES означава „Насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система“.

чрез който Министерството на националното образование на Турция получава преки безвъзмездни средства на стойност 300 милиона евро, имащи за цел да се насърчи интеграцията на сирийски деца в турската образователна система. В рамките на този проект към 31 октомври 2017 г. 312 151 деца са преминали обучение по турски език, осигурено от наетите по проекта 5 486 учители по турски език. Бяха наети също 93 учители по арабски език и 489 съветници. 10 085 неучещи сирийски деца преминаха обучение за наваксване на пропуските в материала, за да се улесни записването им в училище, 43 388 ученици се възползват от текущото спомагателно обучение, като 32 351, ползват училищен превоз. Започна раздаването на ученически пособия и учебници за 500 000 ученици. Целта е също така да се окаже подкрепа на министерството и да се увеличи неговият изпълнителен и управленски капацитет.

Проектът за насърчаване на интеграцията на сирийските деца в турската образователна система се допълва от дейности в областта на образованието, финансирани чрез Механизма, както по неговото направление за хуманитарна помощ чрез обвързани с условия парични обезщетения за образование и образование при извънредни обстоятелства, така и по направлението за нехуманитарна помощ, и осъществявани от неправителствени организации и агенции на ООН. Особено внимание се обръща на психосоциалната подкрепа и програмите за социално сближаване. Детският фонд на Организацията на обединените нации, например, вече провежда подобни програми, от които се възползват над 35 000 деца, юноши и младежи.

За да се предостави възможност на бежанците да следват висше образование, 332 студенти получават университетски стипендии чрез три проекта, като се планира през академичната 2018—2019 г. броят на студентите, получаващи подкрепа, да се увеличи.

Интервенциите по линия на Механизма в приоритетната област на образованието имат краткосрочна, средносрочна и дългосрочна перспектива. С подкрепата на Kreditanstalt für Wiederaufbau и Световната банка ще бъдат изградени и оборудвани 125 постоянни обекта и 50 сглобяеми училища, от които би трябвало да се възползват 124 000 деца бежанци годишно⁴⁰. Изграждането на първите училища вече започна.

Здравеопазване

Основният стълб на помощта по линия на Механизма в приоритетната област на здравеопазването е проектът SIHHAT, чрез който Министерството на здравеопазването на Турция получава преки безвъзмездни средства на стойност 300 милиона евро, имащи за цел да се гарантира достъпът на бежанците до здравни грижи. Благодарение на проекта SIHHAT на 31 декември 2017 г. отвориха врати 12 здравни центъра за мигранти, с които ще се подобри предоставянето на първични здравни грижи. В тези центрове и в останалите 86 центъра, създадени от министерството преди началото на проекта, работят 813 служители. 763 963 бежанци се възползваха от здравни консултации, а на 217 511 бебета на сирийски бежанци бяха сложени всички необходими ваксини⁴¹. Чрез проекта SIHHAT би трябвало да се предоставят услуги за рехабилитация на психичното здраве за близо един милион бежанци. Освен това ще бъдат осигурени семейно планиране, превенция на инфекциозни болести, наемане и обучение на здравен персонал, както и информационни дейности.

⁴⁰ Договорите допълват подобен проект, финансиран от Kreditanstalt für Wiederaufbau по линия на Доверителния фонд на ЕС за външни дейности, на стойност 70 милиона евро, който е извън рамката на Механизма.

⁴¹ Към 31 октомври 2017 г.

За да се улесни достъпът до здравни грижи в средносрочен и дългосрочен план, започна изграждането на две болници в Килис и Хатай с капацитет съответно 300 и 250 легла.

Социално-икономическа подкрепа

Социално-икономическата подкрепа играе решаваща роля за интеграцията на бежанците в турското общество и способства за така необходимото социално и икономическо сближаване. Тъй като езиковата бариера е сериозна пречка за ефективната интеграция, чрез Механизма се предоставят курсове по турски език за бежанци.

В рамките на нови проекти, чиято цел е да се подобрят пригодността за заетост и интеграцията на пазара на труда на бежанците и уязвимите членове на приемните общности, 15 100 души ще преминат професионално обучение, а 7 400 души ще се възползват от сеанси, посветени на търсенето на работа и консултирането. Ще бъде оказана подкрепа на предприемачеството посредством консултантски дейности, включително чрез микро безвъзмездни средства.

Институционалната подкрепа за услугите в областта на заетостта укрепва капацитета на турската агенция по заетостта да предоставя консултации и помощ при намирането на работа, както и капацитета на системите на Министерството на труда и социалната политика на Турция за наблюдение на предоставянето на разрешителни за работа и на услуги в областта на заетостта.

Финансирани по линия на Механизма обществени центрове предоставят широк спектър от услуги, като обучения, информационни услуги и услуги по насочване, културни и социални прояви с цел повишаване на устойчивостта и самостоятелността на бежанците и приемните общности.

Управление на миграцията

По линия на Механизма бяха покрити разходите, направени при управлението на връщането (транспортиране, подслоняване) на 212 сирийци и 1 076 други граждани, както и разходите за логистично оборудване и изграждането на специален дом за временно настаняване за 750 души. От август 2017 г. до края на октомври 16 733 мигранти получиха помощ по линия на Механизма в домовете за временно настаняване.

Механизмът спомага също за увеличаване на капацитета на турската брегова охрана да провежда издирвателни и спасителни операции. Бяха доставени шест плавателни съда и 939 служители на турската брегова охрана преминаха обучение по хуманитарни стандарти за управление на морските граници.

5. Мониторинг, оценка и одит

5.1 Мониторинг и оценка

Първият проект на рамката за резултатите от Механизма беше представен на заседанието на Ръководния комитет през март 2017 г., с което започна мониторингът на равнище Механизъм. Първият мониторингов цикъл започна пилотно през май 2017 г., последван от три други цикъла през 2017 г. Успоредно с това Комисията прие мярка за подкрепа на мониторинга, оценката, одита и комуникацията на Механизма на стойност 14,3 милиона евро.

Заклученията от мониторинга бяха представени на Ръководния комитет през юни и ноември 2017 г. Рамката за резултатите е в процес на преразглеждане в съответствие с

данните, получени от четирите мониторингови цикъла, с цел да се предостави цялостна актуална информация на Ръководния комитет през 2018 г. и след това.

Системата за мониторинг на Механизма се планира да бъде технически обезпечена с онлайн платформа за мониторинг, която следва да улесни обобщаването на данните и анализа им⁴², както и онагледяването на напредъка. Платформата следва да започне да функционира пълноценно до средата на 2018 г.

Успоредно с това се мобилизира и техническа помощ, с която да се улесни интегрирането на различните компоненти на системата за мониторинг и да се подпомогне изпълнението на задълженията за мониторинг на място, съдържащи се в договорите при пряко управление.

Всички компоненти на всеобхватната система за мониторинг на Механизма следва да започнат да функционират пълноценно през 2018 г. На следващия етап ще започне оценката на Механизма.

5.2 Одит

Европейската сметна палата започна официално своя одит на изпълнението на Механизма на 17 октомври 2017 г. Очаква се Сметната палата да публикува своя окончателен доклад до края на 2018 г. Одитът се съсредоточава върху допълващата стойност на помощта по линия на Механизма, нейното предоставяне и мониторинг и върху извадка от хуманитарни проекти.

Европейският парламент и Съветът упражняват финансов надзор върху Механизма, тъй като той е неразделна част от общия бюджет на Европейския съюз.

6. Комуникация и публичност

Публичността и комуникацията са основни приоритети от самото начало на дейността на Механизма. Механизмът заема централно място в посланието, че ЕС оказва силна подкрепа на бежанците и приемните общности в Турция.

Сътрудничество с турските институции е много добро, а съвместните прояви на високо равнище с голяма публичност, като например церемониите по откриване с участието на европейски комисари, пожънаха успех. Тези прояви бяха обширно отразени от международните и турските медии. Така например, стартирането на проекта SINHAT беше отразено в турските медии с повече от 100 статии, прочетени от 7,7 милиона души. През ноември 2017 г. журналистическото посещение и церемонията по откриването на сглобяеми училища в югоизточната част на Турция бяха обект на голямо медийно внимание⁴³.

В началото на 2017 г. Комисията изготви комуникационна стратегия. Тя служи като цялостна рамка за комуникационните дейности и средства, осъществени по линия на Механизма към днешна дата, и има за цел повишаването на публичността на финансираните чрез Механизма действия. След въвеждането на стратегията бяха подготвени множество информационни материали, които илюстрират целта на Механизма и неговите основни дейности.

---

⁴² С разбивка на данните по пол, възраст, увреждания (където това е възможно и целесъобразно) и географско местоположение.

⁴³ За посещението имаше репортажи по над 500 канала.

На Механизма е посветена специална уебстраница⁴⁴, на която има интерактивна карта, показваща осъществените до момента проекти, и подробен описателен списък на проектите по линия на Механизма. Специалната уебстраница⁴⁵ на делегацията на ЕС е посетена близо 4 890 пъти от откриването ѝ през януари 2017 г.

Комисията изготви различни печатни и онлайн информационни материали. На Ръководния комитет бяха предоставени информационни бюлетини, а през цялата година в социалните медии се публикуваха информационни карти, илюстриращи дейностите на Механизма. Партньорите на ЕС и служителите на ЕС създадоха 36 блог истории и около 54 видеоклипа за различни проекти по линия на Механизма⁴⁶. Няколко филма за популяризиране на проектите по линия на Механизма с акцент върху лични човешки истории бяха заснети и публикувани в YouTube, в социалните медии и на уебсайта на делегацията на ЕС на английски и турски език⁴⁷. Бяха заснети също и няколко видеоклипа с лични човешки истории, които ще бъдат публикувани в подходящия момент.⁴⁸ Освен това Комисията пушна 21 съобщения за медиите, а делегацията на ЕС в Анкара пушна други 19 съобщения за местните медии⁴⁹. В турските печатни и онлайн издания бяха публикувани над 350 статии относно Механизма.

7. Заключение и следващи действия

За всички оперативни средства по линия на Механизма за бежанците в Турция има сключени договори. Механизмът вече осигурява така необходимата помощ за бежанците и приемните общности в страната. Предстоят следните действия:

- ефективно изпълнение на всички проекти по линия на Механизма в полза на бежанците и приемните общности в съответствие с принципите на добро финансово управление;
- пълноценно функциониране на системата на Механизма за мониторинг през 2018 г.;
- разгръщане на комуникационните дейности, свързани с Механизма;
- провеждане на редовни заседания на ръководните комитети. Следващото заседание е планирано за пролетта на 2018 г.

---

⁴⁴ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news_corner/migration_en

⁴⁵ <https://www.avrupa.info.tr/en/eu-response-refugee-crisis-turkey-710>

⁴⁶ Така например, видеоклип, заснет в център за закрила на детето в Анкара, е гледан от над 300 000 души.

⁴⁷ https://www.youtube.com/watch?time_continue=5&v=qRVsqKYeZKE

⁴⁸ Вж. например: <https://www.youtube.com/watch?v=57bSP91KqnY>

⁴⁹ Всички съобщения за медиите, свързани с Механизма, са достъпни чрез базата данни Rapid на Европейската комисия на адрес: <http://europa.eu/rapid/search.htm>.